

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-03-13

Vår referens

Kajsa Magnusson
Utvecklingssamordnare
kajsa.magnusson@malmo.se

Granskning av Efterlevnad av policy för mänskliga rättigheter STK-2025-300

Sammanfattning

Revisorskollegiet i Malmö har genomfört en fördjupad granskning av stadens efterlevnad av policyn för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. De nämnder som granskats är gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen.

Syftet vad gäller kommunstyrelsen har varit att granska om kommunstyrelsen har bedrivit ett tillräckligt arbete med att bedriva uppsikt samt leda, stödja och samordna i enlighet med policyn. Kommunstyrelsen ska yttra sig om granskningen vid två tillfällen, varav detta är det första.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till revisorskollegiet.

Beslutsunderlag

- Efterlevnad av policy för mänskliga rättigheter
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250317 Granskning av Efterlevnad av policy för mänskliga rättigheter
- Förslag till yttrande KSAU 250317 Granskning av efterlevnad av policy för mänskliga rättigheter

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-03-17
Kommunstyrelsen 2025-04-02

Beslutet skickas till

Revisorskollegiet
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Bakgrund

Revisorskollegiet har genomfört en fördjupad granskning av Malmö stads efterlevnad av policyn för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Syftet med granskningen har varit att bedöma om implementeringen av policyn för mänskliga rättigheter är ändamålsenlig samt om kommunstyrelsen har bedrivit ett tillräckligt arbete med att bedriva uppsikt samt leda, stödja och samordna i enlighet med policyn.

Granskningen har utöver kommunstyrelsen avgränsats till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Tidsperioden som granskats är januari-oktober 2024. Granskningen genomfördes under hösten och vintern 2024.

Granskningens syfte har brutits ner till följande revisionsfrågor:

1. Har nämnderna omsatt policyns vägledande principer och integrerat dessa i verksamhetsplanering?
2. Genomför nämnderna en uppföljning av arbetet med policyn och följs resultatet av det upp inom ramen för den ordinarie mål- och verksamhetsuppföljningen och den interna kontrollen?
3. Har kommunstyrelsen uppsikt över samt leder, stödjer och samordnar nämndernas arbete?

Kommunstyrelsen ska med anledning av granskningen inkomma med två yttranden till revisorskollegiet. I det första yttrandet, vilket behandlas i detta ärende, ska kommunstyrelsen ange vilka åtgärder som planeras att genomföras med anledning av granskningen, deras förväntade effekt och när de senast ska vara genomförda. I det andra yttrandet (februari 2026) ska kommunstyrelsen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits och redogöra för vilken effekt dessa har haft i verksamheten.

Revisorskollegiets bedömning

Revisorskollegiets sammanvägda bedömning är att kommunstyrelsens arbete med att bedriva uppsikt samt leda, stödja och samordna nämndernas arbete i enlighet med policyn inte är helt tillräckligt.

Följande anges som skäl för bedömningen. Revisorskollegiet bedömer genom granskningen att, trots att Malmö stad har höga ambitioner med arbetet med mänskliga rättigheter och att policyn om mänskliga rättigheter antogs för två år sedan, nämndernas och kommunstyrelsens implementering av policyn fortfarande är i en uppstartsfas. Det har skett viss utveckling vad gäller hur kommunstyrelsen bedriver uppsikt, exempelvis genom uppdaterade anvisningar till nämnds- och bolagsbudget 2025. Samordning av nämndernas arbete bedrivs i olika nätverk, men samtidigt framgår att nämnderna anser att de inte får tillräckligt stöd och ledning från kommunstyrelsen avseende vad policyns vägledande principer och kravet på rättighetsbaserat arbetssätt innebär. Revisorskollegiet bedömer att detta är en brist utifrån kommunstyrelsens ansvar enligt kommunallagen och policyns krav om att leda, stödja och samordna nämndernas arbete inom området.

Utifrån granskningens resultat lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att styrelsen leder, stödjer och samordnar nämndernas arbete enligt policyn
- Säkerställ att stadens nämnder erbjuds stöd om vad ett rättighetsbaserat arbete innebär

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret vill lyfta fram följande med anledning av revisorskollegiets bedömning.

Arbete för att säkerställa uppföljning och uppsikt

Revisorskollegiet har angett att policyn för mänskliga rättigheter antogs för två år sedan, men att arbetet trots det fortfarande är i en uppstartsfas. I juni 2022, i samband med att policyn för mänskliga rättigheter antogs i kommunfullmäktige, påbörjades ett utvecklingsarbete i syfte att integrera uppföljningen av policyn i stadens styrning och uppföljning. När policyn började gälla i oktober 2022 var arbetet för att säkerställa förutsättningar för att kommunstyrelsen skulle kunna bedriva uppsikt och följa upp policyn inom ramen för ordinarie mål- och verksamhetsuppföljning därmed redan pågående.

Under våren 2024 ställdes en särskild fråga till nämnder och bolag i samband med årsrapporteringen för 2023 och svaren sammanställdes i en rapport som presenterades som en bilaga till årsredovisningen. Parallellt med detta utredde stadskontoret formerna för stadens arbete för mänskliga rättigheter och mot rasism, med utgångspunkt i ett budgetuppdrag från Malmö stads budget 2023. Denna utredning integrerades med rapporten om den särskilda frågan och ligger till grund för stadskontorets fortsatta arbete, både vad gäller uppsikt, stöd och samordning.

Under hösten 2024 förtydligades anvisningarna till nämnds- och bolagsbudgetar för 2025 i syfte att skapa förutsättningar för en uppföljning av nämndernas planering för att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter. Detta innebär att denna planering kommer att kunna följas upp vid årsrapporteringen för 2025. Det har skett en kontinuerlig dialog med nämnderna, framför allt genom förvaltningsövergripande nätverk, för att säkerställa att anvisningarna är anpassade till nämndernas verksamhet och övrig uppföljning.

Stadskontoret delar därmed inte bilden av att kommunstyrelsens implementering av policyn fortfarande är i en uppstartsfas. Genom att utveckla arbetet med uppföljning av policyn har kommunstyrelsen skapat förutsättningar för att dels ha uppsikt över stadens arbete, dels säkerställa individens rättigheter i stadens styrning- och verksamhetsuppföljning i enlighet med policyns första vägledande princip.

Arbete för ett samordnat stöd till nämnder och bolag

Nämnderna har under granskningen angett att de inte fått tillräckligt stöd och ledning från kommunstyrelsen avseende vad policyns vägledande principer och kravet på rättighetsbaserat arbete innebär. Revisorskollegiet har dragit slutsatsen att detta utgör en brist utifrån kommunstyrelsens ansvar enligt kommunallagen och policyns krav om att leda, stödja och samordna nämndernas arbete inom området. Stadskontoret vill betona att policyn inte ger några fasta regler utan innehåller principer som vägledning i arbetet med att omsätta mänskliga rättigheter. Detta lyfter även revisorskollegiet i sin rapport.

Stadskontoret anser att de vägledande principerna måste anpassas till respektive nämnds verksamhet. Enligt den ansvarsfördelning som anges i policyn för mänskliga rättigheter har samtliga nämnder och bolagsstyrelser ett ansvar för att omsätta policyns vägledande principer och integrera dessa i verksamhetsplanering och uppföljning. Mot bakgrund av detta delar inte stadskontoret revisorskollegiets bedömning att kommunstyrelsen brister vad gäller sitt ansvar enligt kommunallagen och policyn för mänskliga rättigheter. Som revisorskollegiet har redogjort för i sin granskning har det under 2024 sammankallats nätverk, genomförts en spridningskonferens och erbjudits deltagande i en workshop kring rättighetsbaserat arbetssätt. Stadskontoret har därmed på ett flertal sätt erbjudit nämnderna stöd och samordning i arbetet. Stadskontoret ser dock att detta stöd kan intensifieras, vilket planeras att ske under 2025 och därefter. Detta är även i linje med de slutsatser som presenterades i återslagrapporteringen av budgetuppgiften om stadens arbete för mänskliga rättigheter och mot rasism, där ett antal prioriterade insatser identifierades. Dessa insatser var inte avsedda att avslutas under 2024, utan det var ett arbete som påbörjades 2024 och fortsätter under 2025.

Vad gäller stöd till stadens nämnder om vad ett rättighetsbaserat arbete innebär så framgår principerna för detta av policyn för mänskliga rättigheter. Stadskontoret anser inte att policyn föreskriver att det i uppdraget att leda, stödja och samordna ingår att ge

verksamhetsspecifikt stöd kring vad ett rättighetsbaserat arbete innebär för respektive verksamhet. Detta är dock ett arbete som kan utvecklas vidare i samverkan mellan flera nämnder, där stadskontoret har möjlighet att erbjuda stöttning och samordning. Stadskontoret ser att även detta arbete kan intensifieras.

Stadskontorets planerade åtgärder och förväntade effekter

Under 2025 arbetar stadskontoret med att skapa ett samordnat stöd till nämnderna genom ett digitalt kompetenscentrum för att samordna Malmö stads arbete med mänskliga rättigheter, med ett särskilt fokus på inkludering och delaktighet. Detta arbete kommer även inbegripa utökade utbildningsinsatser och annan stöttning till nämnder och bolag. Arbetet ligger i linje med de slutsatser som drogs i budgetuppdraget 2023 om att utreda formerna för stadens arbete med mänskliga rättigheter och mot rasism. Utöver dessa insatser kommer kommunstyrelsen att fortsätta att erbjuda nämnder och bolag att delta i nätverk och stadsövergripande sammanhang i syfte att bland annat gemensamt fortsätta arbetet med kunskapshöjning och metodutveckling. Effekten av dessa åtgärder förväntas vara ett mer tydligt och samordnat stöd till nämnder och bolag. Enligt planeringen ska kompetenscentrumet finnas på plats i slutet av 2025.

Under 2025 planerar stadskontoret att inom ramen för arbetet med ett digitalt kompetenscentrum erbjuda ett utökat stöd om vad ett rättighetsbaserat arbete kan innebära. Framtagandet av detta stöd kommer ske i dialog med nämnder och bolag, med start i mars 2025. Effekten av detta bedöms vara att nämnderna ytterligare kan förbättra sitt rättighetsbaserade arbete inom respektive verksamhet.

Stadskontorets förslag till beslut

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner yttrandet.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef
Agnes Wemme Nämndsekreterare
Andreas Norbrant Stadsdirektör